

במה להגות תורה,  
מדע והתיישבות  
בשיתוף יש"ע שלנו

הצלמת מירי צחי הלכה  
השבוע לעולמה לאחר מאבק  
במחלה קשה. מירי תיעדה דרך  
עדשת המצלמה את יהודה,  
שומרון ובקעת הירדן בזווית  
המייוחדת שלה. יהי זכרה ברוך.

פרשת ויחי | 1807  
י"ח בטבת תשפ"א | 2.1.2021

ישיע  
יהודה שומרון וחבל עזה  
מועצת יש"ע

תנועת ההתיישבות  
אמנה

צמת  
צומת צוותי מדע ותורה (ע"ר)

# שבת בשבתו



12

שאלה דחופה ביותר  
מסביב לשולחן השבת

6

אני אתחסן  
בין מחשבה למעשה

2

טיול לזכרה  
של אסתר הורגן ז"ל  
ישעמדה



## בדרכי אסתר

רשות הטבע והגנים. במרחב בית היערן השתמרו גדר  
בבן ומבנה נוסף.

### יער אגדות הילדים (יער שקד)

היער הוא שילוב של חורש טבעי, ויער אורנים  
שניטע על ידי הבריטים בתקופת המנדט. המקום לא  
הוכרז כשמורה אלא כשטח חקלאי, הכרזה שהפכה  
אותו לפגיע בידי אדם. בעקבות הסכמי אוסלו נערכו  
במערכת הביטחון לפרישה מחודשת של מחנות צה"ל  
באזור יהודה ושומרון, והוחלט להעביר את מחנה  
החטיבה המרחבית מנשה מצומת קבטיה ליער שקד.  
בשנת 1998 החל משרד הביטחון לירות חלק מהיער  
כדי לבנות את המחנה במקום. לאחר מאבק של תושבי  
האזור ולאחר בג"ץ שהוגש הופסקו העבודות, והוחלט  
להקים את הבסיס במקום אחר. החורש שיקם את  
עצמו, המועצה האזורית שומרון פיתחה במקום שביל  
טיול קסומים המזכירים אגדות ילדים, והאתר נפתח  
למטיילים. המטיילים ביער יפגשו תופעות קארסטיות  
מעניינות, כולל בולענים קטנים, ואף עמדות צבאיות  
ישנות ששימשו את הצבא הירדני.

### מפחמות

אחד מענפי הפרנסה באזור צפון השומרון היה,  
ועודנו, ייצור פחם, מה שמוזכר בשמה של העיר הערבית  
הסמוכה ליער ריחן 'אום אל פאחם' - אם הפחם.  
מפעלי ייצור הפחם, המפחמות, הם שיטה מסורתית  
להפקת פחמים להסקה ולקישור בשיטה מזהמת מאוד.  
העצים הטובים לפחם הם אבוקדו או הדרים, ומקורם  
לרוב בשטחי ישראל.

בשנים האחרונות זיהום האוויר מאזור צפון השומרון  
מגיע למרחב הערים חריש, פרדס חנה, חדרה וקיסריה,  
ופוגע קשות בבריאות התושבים. בעקבות פניית קצין  
מטה איכות הסביבה במנהל האזרחי החל מו"פ יהודה  
ושומרון, שנמצא באוניברסיטת אריאל, לסייע בפיתוח  
מפחמה שמיועדת להחליף את המפחמות הקיימות  
כיום, שהן מפגע סביבתי חמור. במסגרת זו תוכננה  
מפחמה משודרגת, המבוססת על פיתוח מצרי של  
מודל מפחמה אמריקאית, והיא צפויה לפעול כמעט  
ללא פליטת מזהמים וביעילות גבוהה ביחס למפחמה  
המסורתית.

בתוך חורש סבוך ושומרו מאוד. לאחר 450 מ' מגיעים  
לצומת שבילים. ממשיכים ישר ומעט שמאלה עוד  
400 מ', עד לחיבור אל כביש 596.

חוצים את הכביש בזהירות וממשיכים על שביל  
עפר לבן ורחב - עדיין בלי סימון. מצד שמאל מבחינים  
בשטח חצוב ומצד ימין במבנה גדול. מתקדמים וחוצים  
שדרת ברושים יפה, ולאחר כ-450 מ' מחציית הכביש  
מתחברים אל שביל עפר עביר לכל רכב בסימון אדום.  
פונים שמאלה בסימון וחולפים על פני כמה בתים  
משמאל. עוברים בשער הכניסה ליער, ומגיעים לבית  
היערן של יער ריחן. אפשר לעלות לתצפית בבית  
היערן המשופק, שממנו רואים את שמורת יער ריחן  
במלוא הדרה.

מרחבת בית היערן יוצא מסלול מעגלי (זהו המסלול  
הקצר, ואפשר לטייל בו בלבד). מתחילים בסימון  
השחור היורד מבית היערן לכיוון צפון-מערב. לאחר  
550 מ' בשביל הולכי רגל, בתוך חורש בתולי, מתעקל  
הסימון השחור, מטפס במתינות, וחוצה את השלוחה  
לכיוון דרום עד שנפגש עם סימון כחול. בסימון הכחול  
פונים שמאלה כדי לשוב אל בית היערן.

מבית היערן נחזור במסלול בו הגענו חזרה דרך  
היערות לרחבת החניה ליד הישוב טל מנשה.

### שמורת יער ריחן

יער ריחן הוא שמורת חורש טבעית, אחת מן  
המעטות שהשתמרו בשטחי יהודה ושומרון והגדולה  
שבהן. שטחו של היער הוא 2673 דונם. החבורה  
השולטת בו היא אלון מצוי ואלה ארצישראלית, ולצידם  
שיחי קידה שעירה, מרווה משולשת ופרחים לרוב.

היער משמש בית גידול לצמחיה ים תיכונית והוא  
גבול תפוצתם של כמה צמחים: בן חורש רחב עלים,  
יקינון מזרחי, יבשוש גלילי וער אציל. ביער מתקיימות  
פעילות רבה של בעלי חיים בהם יונקים זוחלים ועופות.  
את חלקם יתכן ונפגוש לאורך המסלול.

היער הוכרז כשמורת טבע בימי המנדט הבריטי,  
ומעמד זה נשמר גם בתקופת השלטון הירדני. במרכז  
היער הוקם בית יערן, אשר שופץ לאחרונה על ידי

בשבוע שעבר נרצחה אסתר הורגן הי"ד על ידי  
מחבל בעת שטיילה ביער ריחן ושקד שליד ביתה בצפון  
השומרון. לאחר ההלוויה, התארגנה באופן ספונטני  
קבוצה, אליה הצטרפו כ-300 איש, שצעדו יחד בשביל  
היער ובימים האחרים סיירו שם מטיילים נוספים.  
השבוע, אנו מקדישים את מאמר המערכת לזכרה  
של אסתר הי"ד, עם הצעת מסלול טיול קצר ביערות  
ריחן ושקד בצפון השומרון.

**"לא יעצרנו הכאב, לא להט הצורב.  
כל עוד פועם בנו הלב - לא נעצור".**

**אורך המסלול:** 3.5 ק"מ.

**משך הטיול:** כשעתיים וחצי.

**מים:** יש להצטייד ב-2 ליטר לאדם.

**ביטחון ועזרה רפואית:**

**מוקד שומרון 106-700-1700**

**מפות:** מפת טיולים וסימון שבילים מספר 4:  
כרמל, בהוצאת החברה להגנת הטבע.

**מתוך הספר 'מסלולים' בהוצאת מועצת  
יש"ע. מומלץ לקרוא את ההנחיות וההוראות  
המלאות בספר.**

### תחילת המסלול

נוסעים ליישוב טל מנשה שנמצא בגוש יישובי  
צפון השומרון. בכיכר לפני הישוב פונים שמאלה על  
פי השילוט 'יער אגדות הילדים'. חולפים על פני תחנת  
מכבי אש וקופת חולים משמאל, ולפני שחוצים גדר  
בכניסה ליער פונים שמאלה, אל רחבת כורכר גדולה  
מאחורי בית הספר 'טללי אורות'.

### תיאור המסלול

רחבת הכורכר הגדולה שממערב לבית הספר 'טללי  
אורות' תחומה בין גדר בית הספר ובין הגדר ההיקפית  
של היישוב. מתקדמים לקצה החניה, נצמדים לגדר  
היישוב ועוברים בין שתי הגדרות. לאחר 50 מ' מגיעים  
לשער בגדר היישוב ויוצאים למסלול. בחלקו הראשון  
השביל לא מסומן.

משמאל לשביל נבחין בבור מים מודרני. נמשיך מעט  
עד לקטע שבו עובר השביל על גבול יער אגדות הילדים,  
ובמזלג הראשון נפנה ימינה וניכנס ליער. השביל עובר

הכל בס"ד

### יש לכם ארוע? הפתעה בפייסבוק

כולם כבר קראו את הדף שלנו על סעודת עניים  
כולם קיבלו בהפתעה את הסיפור של הרב מרדכי אליהו זצ"ל

קרן הצדיק ע"ש רבי אריה לוי זצ"ל  
שע"י תנועת מחשבת הדור  
התרומות לעמותה מוכרות למס  
052-5100090 | 02-6513111

הפעילות בהמלצת הרב"ג אריה שטרן שליט"א  
הרב"ג דב ליאור שליט"א הרב"ג חיים דרוקמן שליט"א

הנהלה ראשית: אליעזר הלוי 14 קרית משה ירושלים  
התורמים השבוע בויזה יקבלו קבלה לשנת 12021  
**תרמו בהעברה בנקאית**

### מייסודה של הסתדרות הפועל המזרחי בא"י

// מ"ל צמח צוותי מדע וטורה (ערד) // בנידול גל אורן לרנר BS // הוצאת העלון בתמיכת משרד החינוך  
// עורך: שי סימניבסקי - מכון צומת, טל: 0523121097 // עורך משנה: אלנתן זכריה - מועצת יש"ע  
// עיצוב: סטודיו גל אורן לרנר  
// לפרסום מודעות: 054-9000871 // הפיצה: 'מקור ראשון', יוסי: 052-8908518

העלון לעילוי נשמת הרב ישראל רוזן זצ"ל, מייסד מכון צומת

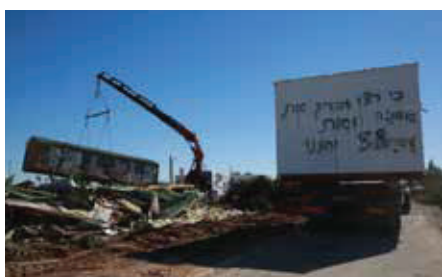
### זמני כניסת וציאת שבת ויח

גולן 16:17 17:22  
חיפה 16:17 17:24  
תל אביב 16:26 17:26  
ירושלים 16:10 17:32  
באר שבע 16:29 17:27  
אילת 16:10 17:29

**BARKAN**  
VINEYARDS

היקב הישראלי המעוטר ביותר  
בתחרויות יין בינלאומיות

# הצלמת של יהודה ושומרון מתוך צילומיה של מירי צחי ז"ל לזכרה





**4 מחזקים ומתחזקים** תושבי הר חברון אספו מעל 5,000 ש"ח לחיזוק תושבי היישוב טל מנשה שאיבדו את חברתם אסתר הורגן הי"ד בפיגוע בשומרון. למבצע הצטרפו תושבים מכל יישובי הר חברון וביחד גייסו את הכסף שמיועד לחלוקת 141 מארזים תוצרת ההר: עציץ, שוקולד "הולי קקאו" ודבש גוהות. במהלך ימי השבעה יצאו תושבי ההר באוטובוס שנתרם על ידי החברה לפיתוח הר חברון לחלוקה ולחזיק מרחוק בטל מנשה. **חוי כהן** מיוזמות הפרויקט: "הידיעה על הרצחה של אסתר השפיעה על כולנו, קשה לשאת את הכאב על הרצח הנתעב. אנו למודי כאב על אנשים יקרים שאיבדו ובשעה קשה זו חשוב ביותר לחבק ולחזק, באנו לתושבי טל מנשה בשם קהילת הר חברון להביע יחד איתם את עומק הכאב".

**5 לחקור לעומק** במכתב משותף של ראשי מועצות ביהודה, שומרון ובקעת הירדן שנשלח אל השר לביטחון פנים אמיר אוחנה, הביעו ראשי המועצות את עזעזועם נוכח הרג הנער האהוב סנדק ז"ל במהלך מרדף משטרתי שערכו שוטרי ימ"ר ש"י. "אנו הח"מ כואבים את האירוע המזעזע בו נהרג הנער היקר האהוב סנדק ז"ל במהלך מרדף משטרתי שהסתיים בתאונה קשה. מדובר באירוע חמור ביותר, כואב וחסר תקדים", נכתב. עוד נכתב כי "קיימת תחושה בציבור של סדר עדיפות שגוי בהקצאת משאבים אדירים לטיפול בבני ההתיישבות מול אלפי אירועים לאומניים ופליליים הפוגעים יום יום במתיישבים ובכוחות צה"ל יום יום". בסיום נכתב כי הדרך היחידה להשבת האמון היא הקמת ועדת חקירה חיצונית, שאינה משטרתית, על מנת לבדוק את נהלי המפגל לפשיעה לאומנית בימ"ר ש"י. בין ראשי המועצות החתומים על המכתב: יו"ר מועצת יש"ע **דוד אלחייני**, ראש עיריית מעלה אדומים **בני כשריאל**, ראש מועצת שומרון **יוסי דגן**, ראש מועצת בנימין **ישראל גנץ**, ראש מועצת גוש עציון **שלמה נאמן**, ראש מועצת הר חברון **יוחאי דמרי**, ראש מועצת בית אל שי אלון, ראש מועצת קדומים **חננאל דורני**, ראש מועצת קריית ארבע **אליהו ליבמן** ועוד.

**קדיטים:** פורום ההתיישבות הצעירה

יו"ר היישוב ומנהל הפעילות של הפורום להתיישבות צעירה **אליהו עטיה. ברקת** התעניין במצבו של היישוב, כמו כן בתמונת המצב של ההתיישבות הצעירה ביהודה ושומרון והסדרתה. את הביקור במקום סיים ח"כ **ברקת** בביקור קצר באנדרטת אסון הנ"ד והתייחדות עם זכרם של קורבנות האירוע. בהמשך הסיוע, הגיעו ח"כ **ברקת ואלחייני** למשק אורן, המפיק שמן ארגן מיוחד. בסוף הביקור נערך דיון בנושא התוכנית שהוכנה על ידי **ברקת** לפיתוח כלכלי ותיירותי באזור והרחבת ההתיישבות לשני מיליון נפש, והדרכים למימושה בממשלה הבאה. ח"כ **ברקת** אמר: "יחד עם הסדרת היישובים המתבקשת, יש להמשיך לפעול בכל הכוח כדי לממש את הפוטנציאל העצום שיש בבקעת הירדן, הן כלכלית והן תיירותית. דבר זה יתרם רבות לא רק לבקעת הירדן אלא ליהודה ושומרון ולמדינת ישראל כולה". יו"ר מועצת יש"ע **דוד אלחייני** אמר: "אני מודה לידידי ח"כ ניר ברקת על הביקור היום בבקעת הירדן. שוחחתי עם ניר על החשיבות בקידום התיירות, החקלאות והכלכלה באזור, ושמחתי לראות שיש לו רעיונות רבים ומגוונים לפיתוח יהודה, שומרון ובקעת הירדן. יחד נוכל להמשיך ולקדם את האזור לקראת השנים הבאות".

**3 פארק אסתר** משפחתה של אסתר הורגן הי"ד שנרצחה בשבוע שעבר סמוך ליישוב טל מנשה, סיימה השבוע את ימי השבעה. בימים האחרונים, קיבלה המשפחה את ההחלטה להקים לזכרה את "פארק אסתר", פארק טיולים וריצה כהנצה לדמותה המיוחדת שידעה להיות מטבע, מספורט, מריקודים ומאנשים. הפארק מיועד לקום במקום הרצח, דווקא במקום בו נגדעו חיים, בכדי לזרוע תקווה. בני משפחת **הורגן**: "בימים אלו, אנו, משפחת הורגן וחבריה של אסתר מתחילים לתכנן את הפארק וזקוקים לעם ישראל שיתגייס. את הפארק אנחנו שואפים להקים בשיתוף עם עם ישראל כולו ועם אוהבי ישראל והטבע בכל מקום שהם. הצטרפו אלינו יחד נקים את הפארק ונמשיך בדרכה של אסתר". לתרומות: חפשו בגוגל "פארק אסתר".

**1 למען ההתיישבות הצעירה** לאור העיכובים בהחלטת הממשלה בסוגיית הסדרת ההתיישבות הצעירה, ובקבוצת האפליה כלפי אותם יישובים אל מול הרצון מנגד לקדם הסדרת יישובים בדואיים בנגב, התקיים השבוע מפגש של ראשי מועצת יש"ע וראשי ההתיישבות הצעירה מול משרד ראש הממשלה. במפגש קיבלו המשתתפים עדכון על קידום החלטת הממשלה להסדרת היישובים הצעירים התקועה אצל ראש הממשלה **נתניהו** לצד ניסיון לקדם את הסדרת ההתיישבות הבדואית מנגד. במפגש השתתפו יו"ר מועצת יש"ע **דוד אלחייני**, ראש מועצת גוש עציון **שלמה נאמן**, ראש מועצת קריית ארבע חברון **אליהו ליבמן**, מנכ"ל מועצת יש"ע **יגאל דילמוני** ונציגי פורום ההתיישבות הצעירה. יו"ר מועצת יש"ע **דוד אלחייני** אמר: "יש לנו הזדמנות שאני לא יודע אם תחזור. זאת ההזדמנות שלנו ללחוץ על ראש הממשלה להסדיר את ההתיישבות, עוד לפני שטרומפ יסיים את כהונתו. יש לממשלה חוב מוסרי להסדיר את ההתיישבות ביהודה, שומרון ובקעת הירדן. אסור לנו להרפות ונמשיך להפגין נחישות עד להשלמת המהלך". ראש מועצת גוש עציון **שלמה נאמן** אמר: "מי שרואה את עצמו ראש הממשלה הבא ומנהיג את הציבור הימני בישראל, לא יכול להתעלם מהבעיות הבעורות ביותר של ההתיישבות. מתווה הסדרת ההתיישבות הצעירה היא צו השעה ואנו לא יכולים להמתין עם זה יותר ולא נכיר בזכות השתיקה בעניין. מי שרוצה להנהיג אותנו חייב לומר מה דעתו ועמדתו בנושא". **אורי ברטפלד** מראשי פורום ההתיישבות הצעירה: "אנחנו צריכים לשאול את עצמנו איך יכול להיות שכולם מדברים התיישבות צעירה וזה לא עולה להחלטת ממשלה. זה מבחינתנו סטירת לחי מצלצלת". כמו כן, השבוע נפתח מאהל בדואי מיוחד של פורום ההתיישבות הצעירה מול משרד רה"מ, במטרה לקדם את הליך ההסדרה.

**2 ברקת בבעת הירדן** ח"כ ניר ברקת הגיע בשבוע שעבר לסיוע בבקעת הירדן יחד עם יו"ר מועצת יש"ע **דוד אלחייני** ומנכ"ל מועצת יש"ע **יגאל דילמוני**. ברקת החל את הסיוע באתר הטבילה 'קאסר אל-יהוד', ולאחר מכן הגיע ליישוב מבואות יריחו, שם התקבל על ידי